

characterized by an evident humanistic orientation focusing on student's personal development.

The constructivist approach to creating pedagogical design's models is prospective in the context of development the usage of the innovative learning environment that allows not only to generate new ideas, knowledge, but to promote the development of students' creative potential.

Keywords: pedagogical design, pedagogical design's models, systematic approach, constructivist approach.

УДК 37.013:004.031.42(045)

Гончар Н. П.*

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В СИСТЕМУ НЕПЕРЕРВНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

У статті подано визначення поняття «неперервна педагогічна освіта». Представлено одну з організаційно-педагогічних умов оволодіння навичками активної творчої навчальної діяльності, розвитку творчих здібностей, самовдосконалення та розвитку педагогічної майстерності вихователів дошкільних навчальних закладів у процесі підвищення кваліфікації – спецкурс «Інтерактивно-рефлексивний підхід у навчально-виховній діяльності вихователів дошкільних навчальних закладів». Визначено мету, завдання та структуру спецкурсу, яку побудовано в тематичному, діяльнісному та рефлексивному контекстах. Описано такі засоби її реалізації, як створення фахівцями банку науково-методичного забезпечення та створення необхідного матеріально-технічного забезпечення.

Ключові слова: неперервна педагогічна освіта, спецкурс, інтерактивні технології, тематичний контекст, діяльнісний контекст, рефлексивний контекст.

Модернізація системи професійної освіти України зумовлена змінами в соціально-економічній та соціокультурній сферах життя суспільства, пов'язаними із входженням України до європейського освітнього простору, потребами в принципово новому поколінні професійних педагогічних кадрів, які б відповідали вимогам внутрішнього та зовнішнього ринків праці. Державну політику в галузі вищої освіти спрямовано на провідну педагогічну ідею сучасності – освіту впродовж життя.

Ідею про неперервність освіти деякі дослідники відзначають ще в Аристотеля, Сократа, Платона, Конфуція, Сенеки, її джерелом є релігійно-філософські уявлення і вчення про постійне духовне вдосконалення людини. Попередником сучасних поглядів на неперервну освіту вважається Я. Коменський.

Проблеми неперервної професійної освіти, підвищення кваліфікації педагогів та їхньої фахової підготовки в міжнародному освітньому просторі та в Україні вивчають і вітчизняні, і зарубіжні вчені – В. Андрищенко, Б. Дьяченко, Т. Завгородня, І. Зязюн, В. Кремень, А. Кузьмінський, В. Луговий, П. Матвієнко, Н. Ничкало, В. Олійник, Л. Пуховська, С. Синенко, М. Скрипник, Т. Сорочан та ін.

Метою статті є характеристика спецкурсу «Формування готовності майбутніх вихователів до використання інтерактивних технологій» як організаційно-педагогічної умови підвищення кваліфікації вихователів дошкільних навчальних закладів.

Неперервна освіта супроводжує процес зростання освітнього потенціалу особистості протягом життя, який відповідає потребам особистості й суспільства.

Неперервна освіта – це сукупність засобів, способів і форм здобуття, поглиблення й розширення загальної освіти, професійної компетентності, культури, виховання, громадянської та моральної зрілості. Для кожної людини неперервна освіта є процесом формування й задоволення її пізнавальних запитів і духовних потреб, розвитку задатків і здібностей шляхом самоосвіти [3].

Пріоритетними завданнями розвитку неперервної педагогічної освіти є:

*© Гончар Н. П.

- удосконалення змісту освіти й організації навчально-виховного процесу з метою розвитку педагогічної майстерності вихователя як системи його педагогічних компетентностей;
- зміцнення розв'язку педагогічної освіти з фундаментальною та прикладною наукою;
- удосконалення структури підготовки й післядипломної освіти педагогів;
- оптимізація мережі вищих навчальних закладів, які здійснюють підготовку педагогічних працівників;
- забезпечення соціальної підтримки суб'єктів педагогічної освіти, підвищення соціального престижу педагогічної праці [1].

У Концепції розвитку неперервної педагогічної освіти зазначено, що розвиток такої освіти має бути спрямовано на забезпечення інноваційного розвитку освітніх установ і навчальних закладів усіх рівнів; модернізацію на всіх рівнях освіти змісту, форм, методів і технологій навчання відповідно до вимог інформаційного громадянського полікультурного суспільства; упровадження акмеологічних та аксіологічних засад у підготовці педагогічних кадрів, формування мотивації та створення умов для їх навчання й саморозвитку упродовж професійної діяльності; забезпечення якості освіти на всіх рівнях відповідно до світових та європейських стандартів [1].

В умовах сьогодення для вирішення поставлених завдань, на нашу думку, доцільно у вищих навчальних закладах освітню діяльність здійснювати через упровадження інтерактивних технологій. Адже інтерактивні технології – це технології навчання, системно навчально-методично забезпечені та змістовно спрямовані на досягнення взаємодії через активну та творчу міжсуб'єктну діяльність учасників навчально-виховного процесу. У професійній діяльності вихователів інтерактивна взаємодія має особливе значення в декількох контекстах: особистісному (спрямовує виховний процес на особистість дошкільника); виховному (створює гуманістичні основи вихованню дитини); творчому (розвиває творчі здібності особистості дошкільника); науковому (розв'язує сучасні психолого-педагогічні проблеми виховання сучасної дитини) та актуалізована економічними, соціокультурними, науковими, освітніми чинниками.

Тому вважаємо, що варіативне використання методів і форм фахового підвищення кваліфікації до оперування інтерактивними технологіями в процесі вивчення нормативних і спеціальних курсів є вагомою умовою формування творчого, конкурентоспроможного фахівця. Нами було запропоновано спецкурс «Інтерактивно-рефлексивний підхід у навчально-виховній діяльності вихователів дошкільних навчальних закладів». Мета спецкурсу – на основі теоретичної та практичної підготовки вихователів у ВНЗ сформувані професійно значущі якості їх особистості, концептуальність професійного мислення, що забезпечить їхню готовність до використання інтерактивних технологій у ДНЗ.

Завданнями спецкурсу є такі:

- ознайомити з сутністю поняття «інтерактивні технології навчання»;
- систематизувати підходи різних учених до класифікації інтерактивних технологій;
- розкрити особливості методики проведення дидактичних, виховних, розвивальних і соціалізаційних інтерактивних технологій у ДНЗ;
- визначити способи ефективного педагогічного управління інтерактивними технологіями під час навчально-виховного процесу;
- засобами інтерактивних технологій сформувані навички планування, організації та результативного здійснення навчально-виховної роботи з дошкільниками;
- навчити добирати адекватні інтерактивні технології відповідно до теми заняття та його учасників;
- навчити керувати групою та контролювати роботу учасників заняття.

Спецкурс варто проводити у вигляді тренінгу. Як зазначає О. Пометун [2], тренінг – це форма інтерактивного навчання, що дозволяє за короткий час отримати необхідні знання, уміння й навички, змінити ставлення до певних сформованих стереотипів. Тренінг стимулює учасників використовувати отриманий ними досвід і дає можливість створювати умови взаємодії, в яких вони мають змогу критично аналізувати проблемні ситуації, які виникають у навчально-виховній діяльності вихователя.

Тематичний етап тренінгових занять спрямовано на засвоєння теоретичного матеріалу обраної теми, у контексті якого розглядаються такі питання: історія виникнення інтерактивних технологій; наукова інтерпретація поліваріативності інтерактивних технологій у дидактиці; дидактичні інтерактивні технології; виховні інтерактивні технології; розвивальні інтерактивні технології; соціалізаційні інтерактивні технології; організаційно-педагогічні умови використання інтерактивних технологій. Діяльнісний етап сприяв формуванню та розвитку у вихователів практичних навичок використання інтерактивних технологій. Слухачі курсів підвищення кваліфікації мали змогу добирати технології та розробляти конспекти занять із запропонованими технологіями згідно з темою та метою занять. Рефлексивний етап тренінгових занять сприяв розвитку рефлексивних здібностей та самовдосконаленню вихователів. Окрім того учасники мали змогу оцінити свою діяльність та діяльність викладача на занятті. Вони аналізували проведену діяльність, визначаючи позитивні й негативні аспекти; визначали причини невдач і пропонували засоби їх вирішення.

Упровадження інтерактивних технологій у процес викладання предметів педагогічного циклу як засіб активної взаємодії учасників під час лекцій, семінарів, практичних занять залишається основною умовою професійного зростання вихователів і потребує системної діяльності науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів.

На нашу думку, окрім традиційної лекції в освітній процес вищого навчального закладу слід вводити лекцію із запланованими помилками, проблемну лекцію, лекцію удвох, лекцію-візуалізацію, лекцію-прес-конференцію, лекцію-діалог тощо, що активізує не тільки пізнавальну активність слухачів курсів підвищення кваліфікації, а й пошукову діяльність. На семінарських і практичних заняттях можна використовувати такі інтерактивні технології: мозковий штурм, ажурна пилка, аналіз конкретних ситуацій, роботу в парах, роботу в малих групах, дидактичні ігри; методи емпатії, смислового й символічного бачення, придумування, припущення, гіперболізації, синектики, конструювання понять тощо. Такі технології та методи дадуть змогу не тільки активізувати учасників, а й розвивати в них особистісні якості, креативність та ін.

Так, заняття з теми «Наукова інтерпретація інтерактивних технологій у дидактиці» було проведено за допомогою інтерактивної технології «Лекція-прес-конференція». Під час заняття розглядалися різноманітні підходи до класифікації інтерактивних технологій – за джерелом пізнання, методом логіки, типом навчання, рівнем пізнавальної самостійності педагога та рівнем проблемності (О. Малій, Г. Цвикальська); за ступенем активності студентів та характером їхньої навчально-пізнавальної діяльності (В. Ягупов); за педагогічною функцією в педагогічній взаємодії (С. Кашлев); за формою навчання; за формою соціальної взаємодії; за пріоритетом обладнання; за рівнем доступності; за характером навчальної діяльності; за характером пізнавальної діяльності; за характером професійної діяльності; інтерактивні технології кооперативного навчання, колективно-групового навчання, ситуативного моделювання, опрацювання дискусійних питань (Л. Пироженко, О. Пометун); за механізмами та основними функціями педагогічного спілкування (О. Киричук, М. Скрипник); інтерактивних технологій, в основі яких – цільова орієнтація гри (Г. Селевко): дидактичні, виховні, розвивальні та соціалізаційні.

Саме лекція-прес-конференція надала можливість вихователям ставити питання до викладача, як на справжній прес-конференції. Найбільше слухачів курсів цікавило, як саме вони можуть упроваджувати ту чи іншу технологію в професійну діяльність, які труднощі в них можуть виникати та як їх подолати. Для подальшої активізації учасників на занятті ми запропонували підготувати кластер з теми. У центрі аудиторної дошки написали ключове словосполучення «Класифікація інтерактивних технологій». Вихователі почергово називали слова та словосполучення, які, на їхню думку, пов'язані із запропонованою темою, пояснюючи свій вибір. Усі запропоновані «кластери» записували навколо ключового словосполучення. Після того, як усі гравці висловилися, ми спільно з ними встановили відповідні зв'язки між поняттями та ідеями. Таким чином було ще раз закріплено вивчений матеріал.

Після завершення заняття проведено інтерактивну технологію «Бліц-дискусія», яка допомогла визначити, яку класифікацію інтерактивних технологій доречно використовувати в навчально-виховному процесі сьогодення. Цікавою була думка про можливість поєднувати різноманітні класифікації, орієнтуючись на потреби групи, з якою працює вихователь, тему, мету заняття та можливості вихованців. Також учасники підтримали думку про самостійну розробку вихователями інтерактивних технологій відповідно до тих умов, у яких вони працюють. І цю думку підтримала більшість, адже впровадження інтерактивних технологій у навчально-виховний процес дошкільного навчального закладу розпочалось нещодавно й тому достатньо не вивчене та не розроблене. Саме це є причиною надання вихователями переваги традиційним методам навчання.

Під час цього заняття ми помітили, як вихователі прислухались один до одного, взаємодіяли один з одним, що свідчить про ефективність використання інтерактивних технологій у навчальному процесі. Отже, під час упровадження спецкурсу за допомогою інтерактивних технологій ми надали вихователям усі необхідні знання та сформуваємо вміння й навички їх реалізації у практичній діяльності. За допомогою поділу кожної лекції на тематичний, діяльнісний та рефлексивний етапи ми мали можливість одразу перевірити ефективність спецкурсу, а також дали можливість студентам оцінити свій творчий потенціал.

Також одним із засобів реалізації запропонованої умови є створення вихователем-практиком банку науково-методичного забезпечення. Цей засіб спонукає слухачів курсів цікавитися новинками сучасної освіти, новітніми методами, формами й технологіями організації навчально-виховного процесу. Це потребує створення власної бібліотеки, в якій би містились науково-методичні посібники, рекомендації, картотека статей тощо. Кожен професіонал за часи свого навчання та професійної діяльності має сформувати для себе фонд нормативно-правових та інструктивно-методичних документів, наукової, науково-популярної, методичної, довідкової літератури, картотеку періодичних педагогічних видань, аудіо-, відеоматеріалів, електронних і наочних друкованих засобів навчання, предметної наочності тощо. Окрім того в кожного вихователя має бути сформовано навчально-методичний комплекс, систему занять з використанням інтерактивних технологій.

Отже, реалізація інтерактивних технологій у процесі вивчення нормативних і спеціальних курсів допомагає слухачам курсів підвищення кваліфікації не тільки познайомитися з інноваційними методами та формами навчання, а й удосконалити навички їх використання. Адже вихователі мають можливість спробувати себе в різних ролях, творчо моделювати хід заняття, активізувати комунікативну діяльність, удосконалити культуру професійного мовлення. Під час проведення занять за допомогою означених методів і форм учасники активізують своє мислення, пам'ять, мовлення, вчать творчо вирішувати проблемні ситуації, спрямовують свою діяльність на створення авторських інтерактивних технологій.

Також засобом реалізації запропонованої умови є створення необхідного матеріально-технічного забезпечення процесу використання інтерактивних технологій у навчально-виховному середовищі вищого навчального закладу. Забезпечення навчально-виховного процесу відповідним обладнанням і літературою є важливим. Звичайно, окрім законодавчої документації (Закон України «Про вищу освіту», Закон України «Про дошкільну освіту», навчальні програми, державні програми розвитку дітей дошкільного віку тощо) у викладача має бути добірка навчально-методичних посібників, картотека статей щодо використання інтерактивних технологій як у вищому навчальному закладі, так і в дошкільних.

Для проведення занять із використанням інтерактивних технологій обладнання та обстановка мають відповідати технології, яку використовує викладач. Столи в аудиторії мають розташовуватися таким чином, щоб усі учасники разом із викладачем могли легко взаємодіяти та бачити один одного. Це може бути розташування півколом, колом, буквою «П», «дискусійний клуб» (розміщення невеличкими групами навколо декількох столів) тощо. Обов'язково в аудиторії має бути дошка та крейда, оскільки більшість інтерактивних технологій потребують визначення результатів, закріплення основних положень або нотування думок слухачів під час вирішення складних проблемних ситуацій. Окрім того для кожного учасника потрібно підготувати аркуші паперу, ручки або олівці. Також важливим елементом будь-якого заняття з використанням інтерактивних технологій є опорний конспект з використання цієї технології, для того щоб вихователі мали змогу пригадати специфіку проведення тієї чи іншої технології. Доречно також, щоб в аудиторії була інтерактивна дошка, яка дасть змогу за допомогою мультимедійних презентацій розкрити особливості використання інтерактивних технологій. Звичайно, кожна інтерактивна технологія потребує індивідуального обладнання, тому його слід підбирати заздалегідь під час підготовки до заняття.

Таким чином, під час проведення заняття з використанням інтерактивних технологій слід створити всі умови для успішної інтеракції. За допомогою інтерактивної дошки можна продемонструвати вихователям фрагменти занять, проведених в умовах дошкільних навчальних закладів. Також по закінченні спецкурсу фахівці демонструють свої портфоліо як в паперовому, так і в електронному вигляді.

Таким чином, для вирішення основного завдання – оволодіння навичками активної творчої навчальної діяльності, постійного поглиблення своїх знань, розвитку творчих здібностей, самовдосконалення та розвитку педагогічної майстерності вихователів – у навчально-виховний процес вищих навчальних закладів слід впроваджувати інтерактивні технології. Їх ефективна реалізація можлива за умови варіативного використання методів і форм фахової підготовки вихователів у процесі вивчення нормативних і спеціальних курсів, створення необхідного матеріально-технічного забезпечення процесу використання інтерактивних технологій та створення банку науково-методичного забезпечення фахівців. Перспективу подальших розвідок бачимо в дослідженні формування професійної компетентності вихователів дошкільних навчальних закладів до використання інтерактивних технологій.

Література:

1. Про затвердження галузевої Концепції розвитку неперервної педагогічної освіти. Наказ МОН № 1176 від 14.08.13 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/36816/.
2. Пометун О. Інтерактивні методи та системи навчання / О. Пометун. – К. : Шкільний світ, 2007. – 112 с.
3. Теорія і методика професійної освіти / [Курлянд З. Н. та ін.]; за ред. З. Н. Курлянд. – [2-е вид.]. – К. : Видавництво, 2012. – 390 с.

Гончар Н. П.

**ПРАКТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ВНЕДРЕНИЯ ИНТЕРАКТИВНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ
В СИСТЕМУ НЕПРЕРЫВНОГО ПЕДАГОГИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ**

В статье дано определение понятия «непрерывное педагогическое образование». Представлено одно из организационно-педагогических условий овладения навыками активной творческой учебной деятельности, развития творческих способностей, самосовершенствования и развития педагогического мастерства воспитателей дошкольных учебных заведений в процессе повышения их квалификации – спецкурс «Интерактивно-рефлексивный подход в учебно-воспитательной деятельности воспитателей дошкольных учебных заведений». Определены цели, задачи и структура спецкурса, которая построена в тематическом, деятельностном и рефлексивном контекстах. Описаны такие средства ее реализации, как создание специалистами банка научно-методического обеспечения и создание необходимого материально-технического обеспечения.

Ключевые слова: непрерывное педагогическое образование, спецкурс, интерактивные технологии, тематический контекст, деятельностный контекст, рефлексивный контекст.

Honchar N. P.

**PRACTICAL ASPECTS OF INTERACTIVE TECHNOLOGIES IMPLEMENTATION
INTO THE SYSTEM OF CONTINUOUS PEDAGOGICAL EDUCATION**

The article presents the definition of the term «continuous pedagogical education».

The priority tasks and the content of continuous pedagogical education development have been enumerated in the article: improvement of the education content and organization of educational process with the aim of teacher's pedagogical skills development as a system of teaching competencies; strengthening of pedagogical education connection with the fundamental and applied science; improvement of training structure and postgraduate education of pedagogues; optimization of higher educational establishments' network for training pedagogical workers; providing social support of the subjects of pedagogical education, increase the social prestige of pedagogical profession.

The organizational and pedagogical conditions of mastering skills of active creative teaching activities, development of creative abilities, self-improvement and development of pedagogical teachers' mastery of preschool educational institutions in the process of development of competence have been represented in the special course «Interactive and Reflexive Approach to the Educational Activities of Preschool Teachers' Educational Institutions».

The purpose, objectives and structure of the special course, which is built in thematic, activity and reflexive context, have been determined. For example, one lesson has offered the usage of such interactive technologies as «the lecture-press-conference», «the blitz-discussion», «the topical cluster». Such methods of purpose implementation as making the bank of scientific-methodological support by the specialists (scientific-methodological manuals, recommendations, card index of articles) and forming necessary material-and-technical support (disposition of tables, interactive whiteboard, sheets of paper, pens, etc.) have been described.

Keywords: special courses, interactive technologies, thematic context, activity context, reflective context.

УДК 378.147:579

Долинський Є. В.*

**ДІАГНОСТИКА ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ
ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СЕРЕДОВИЩІ ВНЗ**

У статті розглядається стан сформованості професійних знань майбутніх перекладачів в умовах традиційного навчання, а також рівень готовності до професійної підготовки в інформаційному середовищі вищого навчального закладу. Визначено науковців і напрямки

*© Долинський Є. В.